

LBRIS

We know
books

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Cleopatra Mihăilescu • Tudora Pițilă

TÖRTÉNELEM

IV. osztály

EGYSÉG LECKECÍM	OLDAL- SZÁM	ÁLTALÁNOS ÉS SAJÁTOS KOMPETENCIÁK	JAVASOLT TANULÁSI TEVÉKENYSÉGEK
1. TANÍTÁSI EGYSÉG – Múlt és jelen, ami körbevesz 1. lecke – Mi a történelem? 2. lecke – Történelmi idő és földrajzi környezet 3. lecke – A család 4. lecke – Helyi és nemzeti közösség. Kisebbségi közösségek Románia területén 5. lecke – Gyermekkor régen és ma 6. lecke – Népek régen és ma 7. lecke – A világ, ahogyan az utazók látták	9 10 12 14 18 22 24 28	1. A tanulmányozott történelmi események térben és időben való elhelyezése. 1.1. a, b, c, d, e 1.2. b, d, e 1.3. a, b, c, d, e 2. A történelmi források felkutatása, a múlt és jelen eseményeinek megértése érdekében. 2.1. b, c, d 2.3. c, d, e, f, g 3. A történelem sajátos fogalomtárának különböző kommunikációs helyzetekben való alkalmazása. 3.1. a, b, d 3.2. d, f, i, n 4. Önmagunkról és másokról pozitív kép kialakítása. 4.1. a	Időszalag elkészítése, mely tartalmazza a saját és a család életének fontosabb eseményeit, családfa elkészítése, osztálynapló vezetése a fontosabb eseményekről, családi vagy közösségi fényképalbum bemutatása, történelmi személyiségek életrajzának tanulmányozása és megbeszélése, különféle források megfigyelése, melyek adatokat szolgáltatnak múltból és jelenről (múzeum, emlékház, könyvtár), képek elemzése, foglalkozást, épületet, helyet ábrázoló fényképek bemutatása, különféle időszakok életmódjának bemutatása, olyan képek elemzése, melyek ugyanazt a helyet különféle korokban ábrázolják, ismert helyeket ábrázoló albumok vagy poszterek elkészítése, rajz vagy kollázs-kiállítás elkészítése, mely nyomon követi az eszközök, fegyverek, ruházat, építészet fejlődését, jegyzet készítése, egy-egy történelmi kifejezés értelmének kihámozása az olvasott vagy meghallgatott szövegből, ábrák elkészítése az információ jobb megértése érdekében, hiányos szöveg kiegészítése, történelmi témájú keresztrejtvény megoldása és elkészítése, egy-egy történelmi személyiség vagy esemény bemutatása, tanulási napló kitöltése, hagyományos helyi ünnepeken való részvétel, múzeum vagy emlékház látogatása nyomán, történelmi fontosságú, múlt, személyekre vagy helyszínekre vonatkozó kérdések és válaszok megfogalmazása.
ISMÉTLÉS TÉMAZÁRÓ FELADATLAP	32 36		
2. TANÍTÁSI EGYSÉG – Történelmi korszakok. Tettek, emberek, történelmi helyszínek 1. lecke – A görögök – Európa első civilizációja 2. lecke – Dákok és rómaiak. A román nép kialakulása 3. lecke – A középkori román országok alapítói. Gelu, Dragoș, Basarab 4. lecke – Havasalföld legendás alakjai. Mircea cel Bătrân 5. lecke – Vlad Țepeș 6. lecke – Mihai Viteazul	37 38 42 46 50 54 56	1. A tanulmányozott történelmi események térben és időben való elhelyezése. 1.1. e, f, h, i, j 1.2. a, b, c, d 1.3. b, e 2. A történelmi források felkutatása, a múlt és jelen eseményeinek megértése érdekében. 2.1. a, b, c 2.2. a, b, c, d, f 2.3. c, d, f, g	Történelmi személyiségek életrajzának elolvasása és megbeszélése, az események pontosítása szöveg alapján, a következő szavak használatával: kezdetben/előbb/először, majd/azután/végül/a végén/, egyidejűleg, stb., elbeszélések és legendák feldolgozása és dramatizálása, történelmi filmek részleteinek megtekintése, megbeszélése, történelmi események ábrázolása egy időszalagon, digitális térképek és csatajelenetek megfigyelése számítógépes ábrázoláson, történelmi jelentőségű helyszínek azonosítása Románia földrajzi térképén, a térképészeti egyezményes jelek megismerése, helyszíneket, épületeket, foglalkozásokat ábrázoló fényképek leírása, történelmi források elemzése, melyben dátumok, időszakok, helyszínek találhatóak, az ismeretek felhasználása múzeum vagy emlékház látogatása során, egy adott témára vonatkozó források felkutatása,

3. A történelem sajátos fogalomtárának különböző kommunikációs helyzetekben való alkalmazása.
3.1. d
3.2. c, d, f, i, k, n
4. Önmagunkról és másokról pozitív kép kialakítása.
4.1. b, h
4.2. c
4.3. f

különbő, a móltra és jelenre vonatkozó források tanulmányozása (múzeum, emlékház, könyvtár), képek elemzése, történelmi témájú portfólió elkészítése, a régmúlt és a közelmúlt eseményeinek megvitatása, egy-egy történelmi esemény bemutatása, bizonyos események véleményezése fogalmazás keretében, az emberek életmódjának bemutatása különböző korszakokból, képek elemzése, melyek ugyanazon helyszínt ábrázolják, különböző időszakokban, albumok, poszterek elkészítése ismert helyekről, rajz vagy kollázskiállítás elkészítése, mely bemutatja az eszközök, fegyverek, ruházat és építészet fejlődését, hiányos szöveg kiegészítése, történelmi témájú keresztretjtvény megoldása, elkészítése, egy-egy történelmi személyiség vagy helyszín bemutatása, ismert történelmi elbeszélések dramatizálása, tanulmányi napló kitöltése hagyományos helyi ünnepeken való részvétel, múzeum vagy emlékház látogatása nyomán, történelmi olvasmányok elolvasása és a leírt események bemutatása, Kvintet létrehozása egy-egy történelmi kifejezésből, történelmi személy nevéből vagy eseményből kiindulva, az események, személyiségek közötti hasonlóságok és különbségek megfigyelése, osztálymappa készítése "Tudtad, hogy...?" címmel

ISMÉTLÉS
ISMÉTLŐ DIDAKTIKAI
JÁTÉKOK
TÉMAZÁRÓ FELADATLAP

60
63
65

3. TANÍTÁSI EGYSÉG –
Történelmi korok. Történelmi
események, személyiségek,
helyek.
1. Lecke - Moldva Ștefan cel
Mare ideje alatt
2. Lecke - Hunyadi János,
Erdély vajdája
3. Lecke - Erdély-
soknemzetiségű térség.
A középkori falu és
város. A kisebbségek
személyiségeiről.
4. Lecke - Cuza és a Román
Fejedelemségek egyesülése
5. Lecke - A függetlenség
kivívása I Károly király
uralma alatt

67
68
72
76
80
84

1. A tanulmányozott
történelmi
események térben
és időben való
elrendezése
1.1. a, e, f, g, h, i, j
1.2. a, b
1.3. b, c
2. A történelmi
források felkutatása
a múlt és jelen
eseményeinek
megértése
érdekében.
2.1. a, b, c
2.2. a, b, c, d, f, g, h, i
2.3. a, b, c

Történelmi személyiségek életrajzának elolvasása és megbeszélése; adott kijelentések sorrendbe való helyezése az események logikája és az időrend alapján; ismert történelmi legendák dramatizálásába/ szerepjáték formájában való feldolgozásába való bekapcsolódás; történelmi témájú filmrészletek megnézése és megbeszélése; történelmi események időrendi lezajlását tükröző időszakok készítése; információs és technológias eszközök felhasználásával a fegyveres összetűzések megfigyelése digitális térképeken és szimulációkban; Történelmi személyiségek életrajzának elolvasása és megbeszélése; adott kijelentések sorrendbe való helyezése az események logikája és az időrend alapján; ismert történelmi legendák dramatizálásába/ szerepjáték formájában való feldolgozásába való bekapcsolódás;

EGYSÉG LECKECÍM	OLD. SZÁM	ÁLTALÁNOS ÉS SAJÁTOS KOMPETENCIÁK	JAVASOLT TANULÁSI TEVÉKENYSÉGEK
6. Lecke - Az első világháború hősei	88	3. A történelem sajátos	történelmi témájú filmrészletek megnézése és megbeszélése; történelmi események időrendi lezajlását tükröző időszakok készítése; információs és technológiai eszközök felhasználásával a fegyveres összetűzések megfigyelése digitális térképeken és szimulációkban; történelmi jelentőséggel bíró helyek azonosítása Románia térképén; olyan írott történelmi források tanulmányozása, amelyekben időpontok, periódusok, helynevek szerepelnek; bizonyos képi reprezentációk/ képek olvasása és megbeszélése; történelmi témájú portfóliók készítése, amelyhez az internetet és elektronikus formátumú szótárakat használnak fel információs forrásként; csoportbeszélgetések a távoli vagy közelebbi múlt eseményiről; bizonyos történelmi eseményekkel szembeni vélemény tartalmazó fogalmazások írása; olyan projektek megvalósítása, amelyek rávilágítanak egy személyiség fontos történelmi események alakulásában vállalt szerepére; történelmi események okai és következményei azonosítását gyakorló feladatok végzése; olvasott vagy meghallgatott szövegrész alapján történelmi fogalmak jelentésének kikövetkeztetése; egy történelmi tárgyú szöveg feldolgozása a SINELG módszer felhasználásával; olyan képi szervező eszközök kidolgozása, amelyek a történelmi szövegekből/ forrásokból szerzett információk megértését segítik elő; az elsajátított fogalmak felhasználásával történelmi események elmesélése; kiegészítő feladatok megoldása; különböző történelmi témájú projektek megvalósítása és bemutatása; egy történelmi témájú szöveg elolvasását/ film megnézését követően kétoldalú napló készítése; fogalmazások/ rajzok/ vázlatok/ egyszerű forgatókönyvek összeállítása egy tanulmányozott történelmi forrásból nyert információkból kiindulva; egy történelmi esemény/ személyiség bemutatása; a történelmi jelentőséggel bíró múltbeli eseményekre, személyiségekre, helyekre vonatkozó kérdések megfogalmazása; lényeges információk kiválasztása történelmi témájú szövegekből; kulcsfogalomból/ történelmi személyiség nevéből/ történelmi eseményből kiindulva kvintettet készítése; múzeumok, emlékházak, stb. látogatása utáni élmények bemutatása;
7. Lecke - Ferdinand király és a Nagy Egyesülés	92	fogalomtárának különböző	
8. Lecke - Románia az ezredfordulón	96	kommunikációs helyzetekben való felhasználása 3.1. a, b, c, d 3.2. a, c, d, e, g, h, i, j, k, l 4. Önmagunkról és másokról pozitív kép kialakítása 4.1. a, b, c, d, e, f, h, i, j 4.2. a, b, c, d, e 4.3. a, b, c, d, e, f, g, h	

különböző történelmi forrásokból nyert információk összehasonlítása az elsajátított történelmi szókészlet használatával; „Aki tud, az nyer” típusú történelmi tárgyú vetélkedők megszervezése; „Tudtad, hogy...” című osztálymappa készítése; a fontosabb történelmi események/ személyiségek tiszteletére/ünneplésére/ megemlékezésére plakátok/postterek/kollázsok készítése; az osztályteremben egy „múzeumsarok”, kialakítása és a gyűjtött/ elkészített anyagok felhasználása a különböző alkalmakkor.

**ISMÉTLÉS
ISMÉTLŐ DIDAKTIKAI
JÁTÉKOK
ÉRTÉKELÉS**

**100
103
104**

**4. EGYSÉG
Kultúra és örökség
1. Lecke - Történelmi helyek
a közösségben
2. Lecke - Egyházi épületek
és alapítók
3. Lecke - MŰEMLÉKEK ÉS
TÖRTÉNELMI HELYEK – AZ
UNESCO VILÁGÖRÖKSÉG
RÉSZEI**

**105
106
108
110**

1. A tanulmányozott történelmi események térben és időben való elrendezése
1.1. d, i, j
1.2. b, d
1.3. b, e
2. A történelmi források felkutatása a múlt és jelen eseményeinek megértése érdekében.
2.1. a, b, c, d
2.2. a, b, i
2.3. c, d, e, f, g
3. A történelem sajátos fogalomtárának különböző kommunikációs helyzetekben való felhasználása.
3.1. a, b
3.2. b, d, e, g, h, j, m, n
4. Önmagunkról és másokról pozitív kép kialakítása.
4.1. a, c, i, j
4.2. d
4.3. a, b, c, d, e, f, g, i

A család vagy a közösség története fényképeit tartalmazó saját album bemutatása; történelmi filmek/ riportok megnézése és az események időrendisége függvényében való megbeszélése; időszalag készítése a történelmi események/folyamatok/ tettek feltüntetésével; jelentős történelmi események helyszíneinek/ térségeinek azonosítása Románia földrajzi térképeken; a szülőhely vagy más térségbeli helyeket, épületeket, foglalkozásokat ábrázoló képek leírása; múzeumokba, emlékházakba, régészeti lelőhelyekre tett látogatások nyomán szerzett információk értékesítése; egy érintett történelmi témához információs források keresése; bizonyos képi reprezentációk/ képek olvasása és megbeszélése; történelmi témájú portfóliók készítése, amelyhez az internetet és elektronikus formátumú szótárakat használnak fel információs forrásként; információs és technológiai eszközök felhasználásával a fegyveres összetűzések megfigyelése digitális térképeken és szimulációkban; a szülőföldet, iskolát, ismert/ kedvelt helyeket ábrázoló albumok vagy poszterek készítése; a szerszámok, fegyverek, öltözködési szokások, lakásépítés területén végbement változások bemutatása rajz-/festmény-/kollázs- kiállítás keretében; szöveg/történelmi forrás értelmező olvasása; olvasott vagy meghallgatott szövegrész alapján történelmi fogalmak jelentésének kikövetkeztetése;

kiegészítő feladatok megoldása; különböző történelmi témájú projektek egyéni vagy csoportos megvalósítása és bemutatása; egy történelmi témájú szöveg elolvasását/ film megnézését követően kétoldali napló készítése; fogalmazások/ rajzok/ vázlatok/ egyszerű forgatókönyvek összeállítása egy tanulmányozott történelmi forrásból nyert információkból kiindulva; tanulmányi naplók összeállítása hagyományos helyi jellegű ünnepeken, történelmi események tiszteletére szervezett ünnepélyeken/ megemlékezéseken való részvétel, múzeumok, emlékházak meglátogatását követően; a történelmi jelentőséggel bíró múltbeli eseményekre, személyiségekre, helyekre vonatkozó kérdések és válaszok megfogalmazása; történelmi témájú szövegekből a lényeges információk kivonatolása; események/tettek, személyiségek, emlékművek összehasonlítása képi szervező eszközök segítségével; történelmi eseményekre/ személyiségekre vonatkozó vélemény kifejtése történelmi témájú párbeszédokban való részvétel keretében; „Aki tud, az nyer” típusú történelmi tárgyú vetélkedők megszervezése; „Tudtad, hogy...” című osztálymappa készítése; a fontosabb történelmi események/ személyiségek tiszteletére/ ünnepelésére/ megemlékezésére plakátok/ poszterek/kollázsok készítése; útinaplók készítése és bemutatása.

ISMÉTLÉS	114
ISMÉTLŐ DIDAKTIKAI JÁTÉKOK	116
ÉRTÉKELÉS	117
ÉV VÉGI ISMÉTLÉS	118
ÉV VÉGI FELMÉRÉS	122
SZÓTÁR	125
JAVASOLT OLVASMÁNYOK	127

1. EGYSÉG

MÚLT ÉS JELEN, AMI KÖRBEVESZ

1. MI A TÖRTÉNELEM?

TÖRTÉNELMI KÉPTÁR

TUDJUK

- Az embereket mindig is érdekelte családjuk és nemzetük múltja.
- Adatokat, nyomokat kerestek, ezeket értelmezték, és megosztották embertársaikkal.

1. ábra – Régészeti ásatás

2. ábra – Románia Nemzeti Történelmi Múzeuma, Bukarest

TUDNI SZERETNÉNK

- Mit tanulmányoz a történelem, mint tudomány?
- Hogy nevezzük azokat az embereket, akik a történelmet tanulmányozzák?
- Melyek azok a dolgok, amelyek információkat hordoznak a múltról?

3. ábra – Régész a laborboratóriumban

4. ábra – Történelmi értékű tárgyak

A FORRÁSOK ELÁRULJÁK

„A történelem egy nemzet elsődleges tanulnivalója. Ebben láthatja múltját, jelenét és jövőjét.”

Nicolae Bălcescu, történész

MEGFIGYELJÜK, FELFEDEZZÜK

- Pontosítsd az 1. és 3. ábrán bemutatott tevékenységeket.
- Nevezd meg azt a helyet, ahol a 4. ábrán látható tárgyakat őrzik.

ELOLVASSUK, MEGJEGYEZZÜK

Mi a történelem?

A **történelem** az a tudomány, amely az emberi társadalom fejlődését tanulmányozza a kezdetektől napjainkig.

A történelem bemutatja, hogyan éltek az emberek az idők során, hogyan készítették eszközeiket, fegyvereiket, lakásukat. Ugyancsak a történelemből tudhatjuk meg, mivel foglalkoztak az emberek, hogyan szervezték meg az életüket, tudomást szerezhethetünk a fontosabb vezetőkről, valamint a fontosabb eseményekről, melyek az idők során történtek. Azokat az embereket, akik ezen dolgokat tanulmányozzák, majd leírják, **történészeknek** nevezzük.

Hogyan tanulmányozzuk a történelmet?

A múlt feltárását **bizonyítékok** és **történelmi források** alapján végezhetjük el. A történelmi források lehetnek **írottak**, ide tartoznak a különféle okmányok, térképek, feliratok (5. ábra), pénzérmék (6. ábra), vagy **íratlanok**, ide sorolhatjuk a fegyvereket, ékszereket, és a különféle anyagokból készült tárgyakat (7. ábra).

A történelmi források felkutatása a **régészek** feladata, ők előbb elvégzik az ásatásokat, majd laboratóriumban elemzik a leleteket (1. és 3. ábra). Az így megszerzett információkat a történészek rendelkezésére bocsájtják. A legtöbb feldolgozott leletet múzeumban, könyvtárban vagy levéltárban őrzik (2. és 4. ábra).

5. ábra – Feliratok

6. ábra – Pénzérmék

7. ábra – Kerámiaedények

SZERETNÉNK TÖBBET TUDNI

„A történelem az igazi leírása és megmutatkozása az emberi faj tetteinek. A kor és a tapasztalat alkotása. Nevezhetjük elődeink hangjának, mely egyben a letűnt korok lenyomata is (...) A történelem tanulmányozása minden időkben a gondolkodó emberek elsődleges feladata volt.”

Mihail Kogălniceanu – *Bevezetés a történelem tanulmányozásába*

ALKALMAZZUK

1. Nevezd meg történelmi forrásokat az alábbi helyszínekről:

- múzeum
- kastély

Csoportosítsd írott és íratlan források szerint!

2. Az alábbi idézet alapján magyarázd meg a történelemtanulás fontosságát!

„A történelem minden dolog tanítója, mert nem csak szavakkal, de tettekkel is bizonyítja tanítását.”

Samuil Micu, történész

CSOPORTOS TEVÉKENYSÉG

- Készítsetek egy kis kiállítást használaton kívüli pénzérmékből és bankjegyekből!
- Helyeztetek mindenik alá egy cetlit, ezen tüntessétek fel az éveket, amikor használatban voltak!

PORTFÓLIÓ

- Gyűjts olyan múzeumi kiadványokat, szórólapokat, melyek különféle történelmi forrásokat ábrázolnak.

MEGTANULTUK

- A történelem az a tudomány, amely az emberiség múltját tanulmányozza.
- A történészek a múltat az írott és íratlan történelmi források alapján tárják fel.

1. EGYSÉG

MÚLT ÉS JELEN, AMI KÖRBEVESZ

We know books

TUDJUK

- Az időt másodpercekben, percekben, órákban, napokban, hónapokban, években, évszázadokban és évezredekben mérjük.
- A földkéreg tulajdonságai (domborzati formák, növény- és állatvilág, vizek, stb.) jelentik a földrajzi környezetet.

TUDNI SZERETNÉNK

- Hogyan mérjük a történelmi időt?
- Hogyan befolyásolja az emberek életét a földrajzi környezet?

KIÁLLÍTÁS

- Csoportokban dolgozva készítenek kiállítást olyan képekből, amelyek az időmérő eszközök fejlődését mutatják be!

A FORRÁSOK ELÁRULJÁK

„Egy nép életét általában meghatározza az a földrajzi táj, ahol fejlődnie kellett.”

Nicoale Iorga, történész

2. TÖRTÉNELMI IDŐ ÉS FÖLDRAJZI KÖRNYEZET

TÖRTÉNELMI KÉPTÁR

1. ábra – Vízóra

2. ábra – Homokóra

4. ábra – Mechanikus óra

3. ábra – Időbeosztásos gyertya

MEGFIGYELJÜK, FELFEDEZZÜK

Figyeljétek meg az 1-4. ábrákat, ezek az idő mérésének rövid történetét ábrázolják.

- Beszéljétek meg, hogyan használták ezeket az eszközöket, melyik mennyire lehetett pontos.
- Keressetek online vagy nyomtatott enciklopédiákban további adatokat az idő méréséről!

ELOLVASSUK, MEGJEGYEZZÜK

Mikor...? Hol...?

A múlt tanulmányozásához szükséges ismernünk két fontos adatot: az **időt**, amikor az esemény megtörtént, és a **helyet**, ahol lejátszódott.

Az a pillanat, amikor a történelemben egy esemény megtörténik, a **történelmi dátum/időpont**. Az események egymásutánisága, időrendbe helyezése a **kronológia**, vagy időrend.

A történelmi események térbeli elhelyezését a térképek segítik.

☞ Napóra, mely a Nap állásának segítségével mutatja az időt.

A történelmi időt két nagy részre oszthatjuk (ezeket koroknak nevezzük), ezeket Krisztus születésének éve választja el egymástól. A két korszak a Krisztus születése előtti (Kr.e.) és Krisztus születése utáni (Kr.u.) időszak (7. ábra).

Az embernek évezredekre volt szüksége ahhoz, hogy fejlődésében elérje a két korszak közötti határvonalat. Az őskorban az emberek hordákba, nemzetségekbe majd törzsekbe szerveződtek. Azt ették, amit a természet nyújtott számukra, erdőkben és barlangokban húzták meg magukat. A tűz felfedezését követően az ember bronzból majd vasból készített magának használati tárgyakat és fegyvereket, és ekkor épültek az első hajlékok is.

A földrajzi környezet és a mindennapi élet

Az emberek életét minden időben befolyásolta a földrajzi környezet és az éghajlat. Folyamatosan alkalmazkodniuk kellett a természeti adottságokhoz, a háztartás, a foglalkozások különböznek a domborzat, az éghajlat és a víz függvényében (5-6. ábra).

ALKALMAZZUK

1. Pontosítsd az évszázadot és az évezredet, ahova az évszámok tartoznak: Kr.e. 872, Kr.u. 59, Kr.u. 1715, Kr.e. 251, Kr.u. 845, Kr.u. 2002!

2. Jegyezd le a füzetedbe a születési évedet!

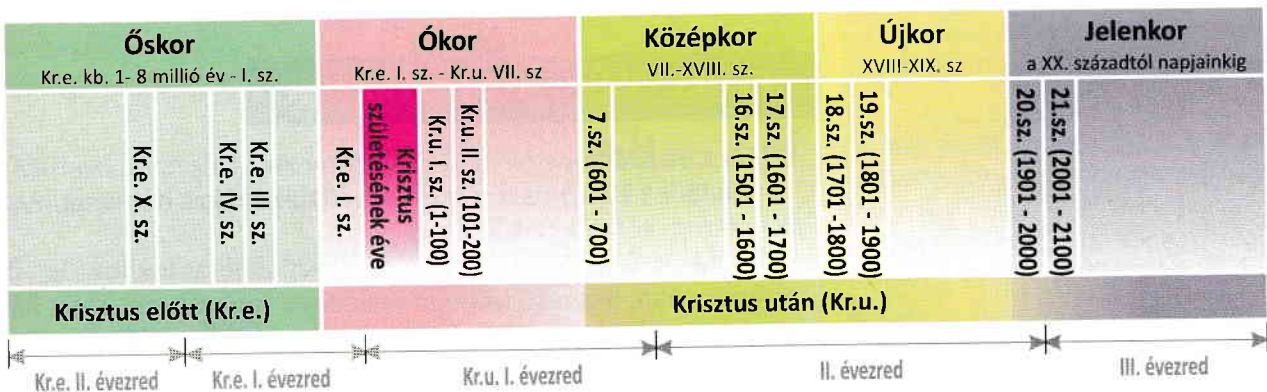
- Pontosítsd az évszázadot és az évezredet, amelyikben élsz!
- Helyezd el időszalagon a születési dátumodat!

5. ábra – Sarkvidéki lakóhely

6. ábra – Juhtenyésztés

CSOPORTOS TEVÉKENYSÉG

- Indítsatok egy Osztálynaplót, jegyezzétek fel időrendi sorrendben az osztályközösség legfontosabb eseményeit!
- Készítsetek mindenik eseményről lényegretörő fényképeket, gyűjtsetek okleveleket, ezekkel egészítsétek ki a feljegyzéseket!

MEGTANULTUK

- Egy történelmi esemény egy meghatározott időben és földrajzi térben zajlik.
- A történelmi időt korokban és korszakokban mérjük.
- A földrajzi környezet és az emberi tevékenység között szoros összefüggés van.

7. ábra –
Időszalag

1. EGYSÉG

MÚLT ÉS JELEN, AMI KÖRBEVESZ

We know book

TUDJUK

- A család az elsődleges csoport, amelyhez tartozunk.
- Nagyszülők, szülők és gyerekek alkotják.
- A családon belül közös érdekeink, érdeklődési körünk van, ezek alapja a megértés, a segítségnyújtás és a szeretet.

TUDNI SZERETNÉNK

- Melyek a legfontosabb események egy család életében?
- Milyen iratok igazolják ezeket az eseményeket?

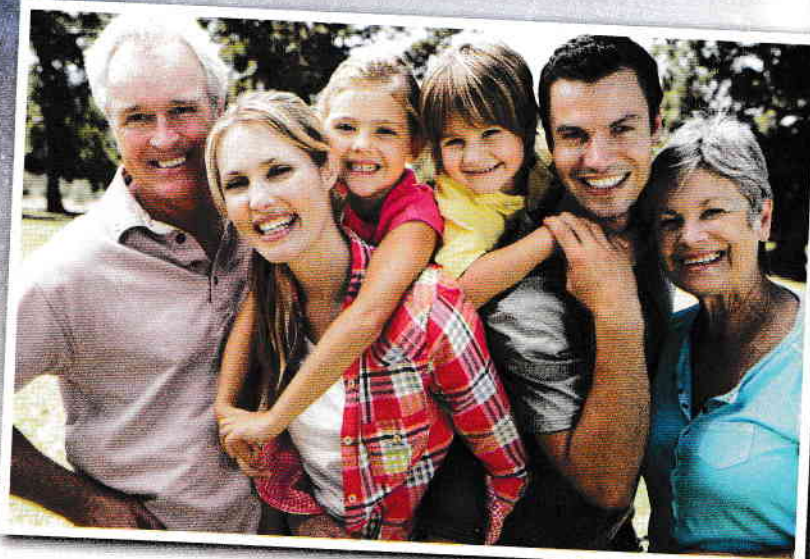
A CSALÁDRÓL...

1. **Cikkely.** A család alapja a szabad döntéshozatalból létrejött házasság a házastársak között.
2. **Cikkely.** A családi kapcsolatok alapja a kölcsönös barátság és egymásról való gondoskodás, a családtagok kötelessége az anyagi és erkölcsi támogatás egymás között.

Családjogi Törvény

3. A CSALÁD

TÖRTÉNELMI KÉPTÁR

1. ábra – Család

MEGFIGYELJÜK, FELFEDEZZÜK

1. Figyeld meg a képet az 1. ábrán!

- Hány nemzedéket ábrázol?
- Egy-egy nemzedék hány tagját láthatjuk?
- Milyen viszony alakulhat ki a családtagok között? Miért?

ELOLVASSUK, MEGJEGYEZZÜK

Mi a család?

Családot képez az a csoport, melynek tagjait házasság, vagy vér szerinti kötelék tartja össze.

Ez a szerveződési forma a legrégebbi korokban is, bizonyíthatóan, létezett. Minden családnak van otthona, saját háztartása (2. ábra), itt zajlanak a hétköznapi tevékenységek, a fontos családi események, ünnepek.

Milyen alkalmakkor gyűlnek össze a családtagok?

Egy család életében a fontos események közé tartozik: a születés, keresztelezés, házasságkötés, elhalálozás, tanulmányok elvégzése, a lakóhely megváltoztatása. Ezeket az eseményeket iratok igazolják, mint például: születési bizonyítvány (3. ábra), házasságlevél, tanulmányi oklevél (4. ábra), tulajdoni lap (5. ábra), stb.

2. ábra – Háztartás – lakóházak, gazdasági épületek

Az idősebb családtagok sok dolgot tudnak az elődök életéről, ezeket az információkat átadják az ifjabb nemzedéknek.

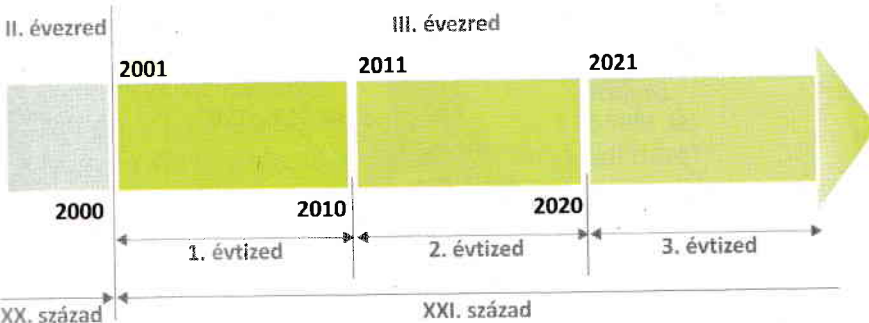
Ezen események nagy része bizonyítja a család létezését. Az utódok számára fennmaradnak a fényképek, levelezések, naplók, jegyzetek, iratok, emlékek.

A legfiatalabbak feladata, hogy az iratokat és a családi emlékeket megőrizték. A jövő nemzedékek örökségét saját emlékezetes tetteikkel is gazdagítják.

ALKALMAZZUK

1. Mit gondolsz, melyik irat a legfontosabb a családotd számára? Indokold meg a választod!

2. Jelöld meg egy hasonló időszalon a családotdban történt fontos eseményeket, az utóbbi évtizedből!
Jelöld meg rajta születési dátumodat is!

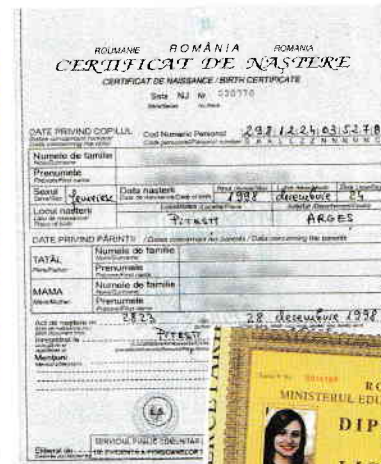

• Mutasd be osztálytársaidnak időrendi sorrendben az eseményeket, az alábbi kifejezések használatával:

előbb, után, ugyanakkor, azután, végül.

3. Nevezd meg olyan saját iskolai megvalósításokat, melyek idővel kordokumentumokká válhatnak!

4. Helyezd időrendi (kronológiai) sorrendbe a képeken látható eseményeket. Ezek a te életedben is megtörténtek!

3. ábra –
Keresztlevél

4. ábra –
Tanulmányi oklevél

5. ábra –
Tulajdoni lap

TUJTAD, HOGY....

...a család az egyik legrégebbi dolog, mely fennmaradt a történelem során?

...a szülő-gyermek kapcsolat a legerősebb kötelék volt már az őskorban?

A FORRÁSOK ELÁRULJÁK

„Jászvásáron születtem, az 1871-ik évben, szeptember hónap hatodik napján. Édesapám Ilie Kogălniceanu országbíró volt, anyám, az ő felesége, Catinca, született Stavilă, egy besszarábiai román család sarja. Apám és anyám felől is bizony büszkélkedhetek moldvai román származásommal...”

Mihail Kogălniceanu, politikus

- Milyen információkat hordoz a szöveg?
- Mi a legfontosabb jellemzője a családnak a szerző szerint?
- Milyen érzéseket táplál a szerző a családjá iránt?

6. ábra – XX. század eleji család

- Kérdezd meg legidősebb családtagodat, mit tudna mesélni az elődök életéről!
- Jegyezd fel elődeid nevét, születésük helyét és idejét, foglalkozását és egy történelmi eseményt, melyben részt vettek!

A CSALÁDFA

- Figyeld meg Andrei családfáját.

- Készítsd el saját családfádat!
- Mutasd be osztálytársaidnak, mesélj mindenik családtagodról!

CSALÁDI KRÓNIKA

- Indíts naplót, jegyezd fel a legfontosabb eseményeket családod életéből (dátum, hely, jelentőség)!
- Csatolj a feljegyzések mellé bizonyító erejű iratokat:
 - iratok másolatát, fotókat,
 - meghívókat,
 - fotókat.

- Olvasd el a részletet!

„Nem tudom, más hogy van vele, de én, ha visszagondolok szülőföldemre, a humulești-i szülői házra, a kürtő oszlopára, melyre anyám fonalat kötött, a végén „kandúrkával”, hogy a macskák szakadtak meg, úgy játszottak vele, a tűzhely agyaggal tapasztott párkányára, melyben megfogóztam, amikor tipegni tanulgattam, a sütőkemencére, ahova elbújtam, ha mi, fiúk hunyócskát játszottunk, meg más játékokra és játékszerekre, tele pajkossággal és gyermeki búbájjal, – ha mindezekre visszagondolok, mintha most is ugránoznék a szívem örömeiben. De szép is volt akkor, Istenem! Mert szüleim, öcsém, húgaim mind egészségesek voltak, házunkból nem hiányzott, ami kellett, a szomszédok fiai, leánykái mindig együtt játszottak velünk, kedvem szerint folyt minden, a legkisebb keserűség nélkül, mintha az egész világ az enyém lett volna!

S én vidám voltam, mint a napfényes idő, szeleburdi és gyermekes, mint a szél, ha ide-oda nyargal.”

Ion Creangă – *Gyermekkorom emlékei*
(ford. Berde Mária, Kiss Jenő)

- Mire emlékezik az író?
- Mit érez, ha a családjára gondol?
- Hogyan írja le a szerző a családját és a családi házat?

CSOPORTOS TEVÉKENYSÉG

- Rendeztetek kiállítást régi családi tárgyakból!
- Mutassátok be a kiállított dolgokat, határozzátok meg, mikoriak, honnan származnak, mire használták őket!

PORTFÓLIÓ

- Keresd olvasmányaidban olyan részleteket, melyek történeteket, eseményeket mutatnak be egy-egy család életéből!

MEGTANULTUK

- A család a legfontosabb csoport, melyhez tartozunk. Rokoni kapcsolatokon alapszik.
- Egy család történetét különféle iratok igazolják.

7. ábra – Ion Creangă szülői háza, emlékház, Humulești

8. ábra – Ion Creangă szülői házábanak belseje

SZEREPIJÁTÉK

- Képzeld el, hogy riporter vagy, és egy olyan eseményről készítesz riportot, melyen részt vett a családod is.
- Mutasd be az eseményeket és fogalmazd meg véleményedet az esemény fontosságáról!

